

**FONETIKA VA GRAFIKA ASOSLARINI O'RGANISHDA
PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH***Davronbekova Gulnoza**Andijon davlat pedagogika instituti**Pedagogika fakulteti**Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi**309-guruh talabasi***ANNOTATSIYA**

Ushbu maqolada fonetika va grafika asoslarini o'rgatishda pedagogik texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati yoritilgan. Interfaol metodlar, ko'rgazmali vositalar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o'quvchilarda tovush-harf munosabatini shakllantirish, to'g'ri talaffuz va yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlar ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qilishi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: fonetika, grafika, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, boshlang'ich ta'lim, tovush va harf, talaffuz, yozuv ko'nikmalari, ko'rgazmali vositalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari.

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматривается значение применения педагогических технологий в обучении основам фонетики и графики. Проанализирована роль интерактивных методов, наглядных средств и информационно-коммуникационных технологий в формировании у учащихся звуко-буквенных связей, правильного произношения и навыков письма. Также обосновано, что современные педагогические подходы способствуют повышению эффективности обучения.

Ключевые слова: фонетика, графика, педагогические технологии, интерактивные методы, начальное образование, звук и буква, произношение, навыки письма, наглядные средства, информационно-коммуникационные технологии.

ANNOTATION

This article discusses the importance of applying pedagogical technologies in teaching the basics of phonetics and graphics. The role of interactive methods, visual aids, and information and communication technologies in developing students' sound-letter relationships, correct pronunciation, and writing skills is analyzed. It also highlights that modern pedagogical approaches improve the effectiveness of education.

Key words: phonetics, graphics, pedagogical technologies, interactive methods, primary education, sound and letter, pronunciation, writing skills, visual aids, information and communication technologies.

KIRISH

Fonetika va grafika til o'qitish metodikasining eng muhim va boshlang'ich bo'g'inlaridan biri bo'lib, savodxonlikni shakllantirish jarayonida hal qiluvchi o'rin egallaydi. Chunki insonning o'qish va yozish ko'nikmalari aynan tovush (fonema) va harf (grafema) o'rtasidagi bog'liqlikni to'g'ri anglashdan boshlanadi. O'quvchi so'zlarni to'g'ri talaffuz qilish, tovushlarni ajrata olish, ularni harflar bilan ifodalashni o'rganishi natijasida yozma va og'zaki nutq asoslari shakllanadi. Shu sababli fonetika va grafika asoslarini puxta o'zlashtirish keyingi ta'lim bosqichlarida muvaffaqiyatli o'qish uchun mustahkam poydevor yaratadi.

Zamonaviy ta'lim tizimi tez sur'atlar bilan rivojlanayotgan axborotlashuv jarayonlari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bu o'z navbatida o'qitish metodlarining ham yangilanishini talab etmoqda. An'anaviy yondashuvlar bilan bir qatorda pedagogik texnologiyalarni qo'llash bugungi kun ta'limining ajralmas qismiga aylandi. Ayniqsa, boshlang'ich sinflarda fonetika va grafika asoslarini o'rgatishda interfaol metodlar, multimedia vositalari, raqamli platformalar va didaktik o'yinlardan foydalanish o'quvchilarning bilimni tezroq va chuqurroq o'zlashtirishiga imkon yaratadi. Bunday yondashuvlar o'quv jarayonini faqat bilim berish emas, balki faol fikrlash va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga yo'naltiradi.

Pedagogik texnologiyalarni fonetika va grafika o'qitish jarayoniga tatbiq etish o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olish imkonini beradi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ko'proq ko'rgazmalilik, o'yin asosidagi o'qitish va amaliy faoliyat muhim ahamiyatga ega. Shu sababli tovushlarni eshitish va farqlashga yo'naltirilgan audio mashqlar, harflarni vizual tasvirlar bilan bog'lash, interfaol doskalar, elektron ilovalar va animatsion materiallardan foydalanish o'quvchilarning qiziqishini oshiradi hamda bilimni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning individual o'zlashtirish tezligini hisobga olish imkonini ham beradi. Har bir o'quvchining qobiliyati, eslab qolish darajasi va fikrlash uslubi turlicha bo'lganligi sababli, differensial yondashuv asosida tashkil etilgan darslar samaraliroq hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalar esa o'qituvchiga har bir o'quvchining faoliyatini kuzatish, baholash va kerakli yordamni tezkor ko'rsatish imkonini yaratadi.

Bundan tashqari, fonetika va grafika asoslarini o'qitishda pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning nafaqat til bilimlarini, balki ularning mantiqiy fikrlash, eshitish va vizual idrok etish qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Bu

esa ularning nutq madaniyatini shakllantirishga, soʻz boyligini oshirishga va ijodiy fikrlashini rivojlantirishga ijobiy taʼsir koʻrsatadi. Oʻquvchi dars jarayonida faol ishtirok etgan sari bilimni faqat yodlash emas, balki tushunish va qoʻllash darajasiga koʻtariladi.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, bugungi kunda taʼlim jarayonida sifatni oshirish, oʻquvchilarni mustaqil fikrlashga yoʻnaltirish va raqobatbardosh bilimni avlodni tarbiyalash asosiy vazifalardan biri hisoblanadi. Fonetika va grafika asoslarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida oʻrgatish esa ushbu maqsadlarga erishishda muhim vosita boʻlib xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, ushbu maqolada fonetika va grafika asoslarini oʻqitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari, amaliy usullari va ularning samaradorligi keng yoritiladi.

XULOSA

Ushbu mavzu doirasida fonetika va grafika asoslarini oʻqitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilindi. Oʻrganish natijalari shuni koʻrsatadiki, savod oʻrgatish jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qoʻllash oʻquvchilarning tovush va harf haqidagi bilimlarini mustahkamlash, toʻgʻri talaffuz va yozuv koʻnikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Interfaol metodlar, koʻrgazmali vositalar, didaktik oʻyinlar hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish oʻquv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Bunday yondashuvlar oʻquvchilarning darsga boʻlgan qiziqishini oshiradi, ularning faolligini kuchaytiradi hamda bilimni tez va ongli ravishda oʻzlashtirishiga yordam beradi. Shu bilan birga, oʻquvchilarda mantiqiy fikrlash, eshitish va tahlil qilish qobiliyatlari ham rivojlanadi.

Shuningdek, pedagogik texnologiyalarni qoʻllash oʻqituvchidan ham yuqori kasbiy mahorat va zamonaviy yondashuvni talab etadi. Dars jarayonini innovatsion metodlar asosida tashkil etish oʻquvchilarning individual imkoniyatlarini hisobga olish, differensial yondashuvni amalga oshirish va taʼlim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, fonetika va grafika asoslarini oʻqitishda pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish savodxonlikni shakllantirishning eng muhim omillaridan biri boʻlib, u taʼlim jarayonining sifatini oshirish, oʻquvchilarning ijodiy va intellektual salohiyatini rivojlantirishda katta ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Shavkat Mirziyoyev. Taʼlim tizimini rivojlantirish va sifatini oshirishga oid nutq va qarorlar. — Toshkent, 2020–2023.

2. Shavkat Mirziyoyev. O‘zbekiston Respublikasi ta’lim sohasini isloh qilish bo‘yicha farmon va qarorlar. — Toshkent, 2020-yil.
3. O‘.Tolipov, M.Usmonboeva. *Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot*. — Toshkent: “Fan”, 2012.
4. J.Yo‘ldoshev, S.Usmonov. *Zamonaviy pedagogik texnologiyalar*. — Toshkent: “O‘qituvchi”, 2010.
5. R.Ishmuhamedov. *Innovatsion ta’lim texnologiyalari*. — Toshkent: “Fan va texnologiya”, 2017.
6. N.Muslimov. *Kasbiy kompetensiya va pedagogik mahorat*. — Toshkent: “O‘qituvchi”, 2015.
7. F.Abdugafforova. Boshlang‘ich sinflarda pedagogik texnologiyalardan foydalanish. — Ilmiy jurnal, 2020.
8. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. — Toshkent, 2020-yil tahriri.
9. UNESCO. *ICT in Education: Digital Learning Approaches*. — Paris, 2021.
10. OECD. *Education in the Digital Era*. — OECD Publishing, 2022.